

Kleine innovaties net zo belangrijk als grote

Innovatie is een toverwoord van de laatste decennia. D66 maakte er rond 1980 een speerpunt van en sindsdien is innovatie op ieders lip en een hoeksteen van het onderzoeksbeleid van overheid en bedrijfsleven.

Innovaties kun je verdelen in twee typen: sociale en technologische innovaties. Bij sociale innovaties gaat het bijvoorbeeld om vernieuwingen waardoor mensen beter met elkaar samenwerken of waardoor een technische innovatie sneller ingang vindt bij een grote groep. Bij technologische innovaties kun je onderscheid maken tussen stap- en spronginnovaties. Bij de eerste gaat het om kleine verbeteringen in een bestaande technologie, bij de tweede om grote verbeteringen of zelfs een geheel nieuwe technologie.

Al deze typen innovatie zijn belangrijk. Het Innovatienetwerk | Grensverleggend in Agro en Groen bijvoorbeeld richt zich uitsluitend op spronginnovaties, zowel technologisch als sociaal. Prima. Andere clubs richten zich op kleine stappen. Soms halen beleidsmakers daar hun neus voor op, maar dat vind ik niet terecht. Kleine innovaties zijn meestal niet spectaculair, maar maken vaak meer kans te worden toegepast door een grote groep, waardoor de totale winst misschien groter is dan die van een spronginnovatie.

Neem bijvoorbeeld veredeling van de aardappel om het gewas resistent te maken tegen Phytophthora. Dat kunt je proberen met gentech, zoals gebeurt in het Wageningse project DuRPh dat zich richt op cisgenese (transplantatie van genen binnen de soort). Prachtig. Maar ook met klassieke veredeling kun je stappen zetten. Zeker nu die veredeling veel sneller kan verlopen dank zij toepassing van genomics. Toch wordt cisgenese eerder gezien als “echte” innovatie dan (neo-)klassieke veredeling. Vind ik niet terecht.

Ander voorbeeld: ammoniakreductie in de melkveehouderij. Dat kun je bereiken met high-tech fokkerij, veevoer, stallen en luchtwassers. Maar het kan ook met iets heel klassieks: weidegang. In de wei raken mest en urine nauwelijks vermengd, waardoor er weinig ammoniak ontstaat. Terug naar vroeger kan niet, dus ook in weidegang zijn innovaties nodig. Die komen niet vanzelf. Er is al een flinke groep melkveehouders die dit ambacht is verleerd. In Wageningen is de leerstoel Graslandkunde in 1995 afgeschaft. Op dat terrein is zowel technische als sociale innovatie nodig. Een mooie uitdaging, zeker nu weidegang sinds kort door de overheid wordt erkend als ammoniakmaatregel. En de samenleving vindt het sowieso mooi.

Kortom, laten we sociale innovaties niet minder koesteren dan technologische, en kleine niet minder dan grote. Overheid en bedrijven moeten aan beide gelijke kansen bieden.

*Wouter van der Weijden
Directeur Stichting Centrum voor Landbouw en Milieu*